

HEJÉRMEGYELI NAPLÓ

Előfizetés helyben, vidéken:
1 óra 1:50 K | 1 óra 2 K
1 évre -18 K | 1 évre 24 K

Székelyfőcségy és Kladóhivatal: Szent István-tér 1. Telefon 208.

Felolós szerkesztő: Hajós József.

A magyar vasut munkásai

Egymásután óriási tömegekben fordítanak hátat a szociáldemokráciának. A munkásrétegnek ez a legintelligensebb része belátta azt, hogy rajta a világmege váltó internacionális szocializmus nem segít, sem is akar, hanem csak hatalmi érdekeinek a növelésére akarja lépten nyomon kihámozni. A szociáldemokráciából ez a kivánatos kiábrándulás bekövetkezett. Szapokkal ezelőtt a vasutaság különböző kategóriájú munkásai csinálták a frontot a szociáldemokráciának. Most egy újabb örvendétes fordulatról adhatunk hírt. A Máv. budapesti gépgyár és az északi főműhely keresztényszocialista munkásai 22-én este 8 órakor a keresztényszocialis szakszervezetek

helyiségében népes gyűlést tartottak. Székely János szakszervezeti titkár megnyitja után Beregnéry és Kaszás Máv. gépgyári munkások ismerették a munkásság helyzetét és szociális kívánságait. Dr. Glasswein Sándor és Haller István országgyűlési képviselők kifejtették, hogy ők a magyar munkásság helyzetét szívükön viselik és legteljesebb erővel támogatják törekvéseiket, úgy a szervezkedés terén, mint ügyük szószólói lesznek a parlamentben. Köbelik Antal és Horváth Gergely, Sztujlik József az északi főműhely keresztényszocialista munkásainak a csatlakozását tolmácsolják. Székely titkár összefoglalta az előhangzottakat, mire kimondották, hogy az egész vonalon kiépítik a magyar vasutaság azon szervezetét, amely se hazafias érzésének a bemooskolását, se vallási meggyőződését nem kívánja áldozni.

kolák államosításában a nemzetiségi veszedelemmel szemben látnak nemzeti garanciát. Hazafiasság szempontjából nem lehet az iskolákat államiakra és nem államiakra felosztani. A felekezeti iskolák túlnyomó többsége a hazafias nevelés dolgában semmiben sem marad az állami iskolák mögött, sőt azok nagy részének követendő példával szolgálhat. A hazafias nevelésnek tehát nem eszaktalan biztosítéka az államosítás különösen akkor nem ha az államosítás a hitet és erkölcsöt pusztító, a hazafiasságot megmértetőző szabadkőművesség érvényesülésének útja lesz.

Az állam egész hatalmával nyomja el az iskolában felburjánzó államellenes irányzatot, hogy minden rendszeresre átló eszköz el biztosítsa a hazafias nevelést ott, ahol a fanyagató veszedelem ennek különleges intézkedésekkel való biztosítását szükségessé teszi, de ne nyuljon a felekezeti iskolák ama nagy többségéhez, amelyek a nemzeti állam egységét nemcsak a hazafias okoskodással szolgálják, hanem azzal a tisztá vallási erkölcsi neveléssel is, amely minden romboló és bomlasztó irányzattal szemben a legbiztosabb védelmezője az államnak. A szabadkőművesség törekvéseinek épen ezért két fontos állomása van. Először államellenes az egyházi felekezeti tulajdonban lévő iskolát, ezután kleroszakolnai a felekezet nélküli államtól a vallástalan iskolai oktatást. Nem az állam tulajdonjogának kleroszakolnása tehát a cél, hanem a vallástalan oktatás s a megszűbb jövődében, a vallástalanul felnevelt néptömegek szembeállításá azokkal az erkölcsi erőkkel, amelyek fenntartják magát az államot.

Lehet-e ez az állam érdeke? Nyilvánvaló, hogy nem. Nyilvánvaló, hogy ez a törekvés még akkor is veszedelmes, ha törvényes garanciákat kapnánk arról, hogy az állam nem fogja számtalan az iskolából a vallás elűzését. Törvényt meg lehet változtatni új törvénnyel; a mi nél kevesebb befolyást gyakorolnak az ifjúság nevelésére a hitfelekezetek, annál fenyegetőbb az a lehetőség, hogy egy vallási közönyben felszerűlt generáció a törvényes garanciákat meg fogja semmisíteni.

Ebből a nézőpontból vizsgálva a kérdést előtűnik világos az a tény, hogy az egyház és a felekezetek évszázados szerzett jogait megvédelmezni az állam és a nemzet jövődjé érdekében a legsürgősebb kötelesség.

A katolikus autonómiairól szóló törvényjavaslat biztosítja

az egyház tulajdonjogát s hisz szük és reméljük, hogy az autonómiában szerzett katolikus erők a szerzett jogokat s a nemzeti jövődöhoz fűzött érdekeket meg fogják védeni. Megvédik az állam érdekében, amelynek az egyház volt leglghibb s legerősebb támasza, megvédik a társadalom érdekében, melynek a keresztény erkölcs a legszilárdabb fenntartója.

Am az iskola első sorban a szülőké s ezt az iskolát a szülők érdekében is meg kell védeni, akik gyermekeik felnevelését, tisztá lelkeit, ép szívét, becsületet jellemét a közönyös bölcseletkedők objektivitásával nem személtelhetik. Nincs is olyan szülő, aki eltűné, hogy gyermekei lelkién vizizekelőt végezzen a vallástalan iskola. Nincs olyan szülő, aki megen gedné, hogy gyermekei kibérleti nyulak legyenek elvetélt ábrándokban, megöttyagosított ideológiákban mesterkedő idegenek durva kezében.

Az államnak nem érdeke a laikus iskola, de a szülőknek félelme, az ifjúságnak romlása és veszedelme ez. Nem kérünk ebből a veszedelemből, nem kérünk a laikus morálba átllyedt Franciaország erkölcsi súlydéséből, vizigatalan reménytelenségéből. A próbálkozást visszaverjük és vissza fogjuk venni, valahányszor a páholyok homályából a napvilágra merészvedik.

HIREK.

— A nagyheti szertartások sorrendje a következő:

Nagyszombaton reggel a szertartások 7 órakor kezdődnek a tűz és a keresztviz szentelésével. — 9 órakor nagymise, amelyet a megyéspüspök pontifikál.

A feltámadási körmenet a székesgyházban, amelyet Proházska Ottokár dr. megyéspüspök fog végezni, este 6 órakor lesz. Husvét vasárnapján az ünnepélyes szertmise reggel 9 órakor lesz a székesgyházban szent beszéddel, mindkettőt a megyéspüspök fogja tartani.

† Sterbeczky István pákozdi esperes-plebános hosszú szenvedésben, a haloklok szentiségének ájtatos felvétele után f. évi március 27-én este 6 órakor, életének 73. áldozó papságának 49. évében elhunyt. A megboldogult hált tetemét f. évi március 29-én délelőtt fél 12 órakor fogják a Szentháromság temető kápolnájában beszentelni s utána a „Megváltó” temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Az elhunyt pap 33 éven át volt Pákozdi lelkipásztor. → Nyugadjék békében.

A laikus iskolából nem kérünk.

Az iskola kérdés újra jelentkezik a sajtóban. Mintha a világháborúnak ezerszeres tanulólágh nem is törték volna derékba a szabadkőművesség emelleteit; mintha mi sem történt volna, új kísérletek jelentkeznek a nyilvánosság fórumán a vallástalan iskolai tanítás érdekében. Azt mondják: az iskola az állam s csak az államnak van joga tanítani, műveltséget terjeszteni, állampolgárokat nevelni. Azt mondják: az iskola nem lehet a hitfelekezeteké s ennél fogva nem lehet az iskola a hitvallásos oktatás eszköze sem. Azt mondják: az állam nem felekezeti, tehát az iskola sem lehet az, mind megannyi üres fecsegés. Alik az egyház szerzett jogait védik azok az állam jogait nem vonják kétségbe, még azt sem vitatja senki, hogy az államvallás megszűntetésének természetes következménye az, hogy az állam se nem katolikus, se nem protestáns, se nem zsidó. De kérdezzük: miért hal gainak a felekezetnélküliség harcosai arról hogy az iskola első sorban a gyermekek szülőié? Miért hallgatnak arról, hogy nem a hüvös emleletek, hanem csak a szülők akarata döntheti el azt a kérdést, hogy kié legyen és mit tanítson az iskola? Miért legyünk tisztában azzal, hogy itt nem az iskolák jogi helyzete körül folyik a harc. Nem pusztán arról van szó, hogy ki legyen az iskola fenntartó, ki mondhassa az iskolát a maga tulajdonának. A szabadkőművesség, a szabadgondolkodó, a

szociáldemokrata tábor pillanatig sem foglalkoznak ezzel a kérdéssel, ha csak arról lenne szó, hogy ki fizeti a tanító és tanár urakat, ki szedi be a tandíjakat. Az iskola körüli világegyeték harca folyik. Az iskola az a pont, amelyen a szabadkőművesség ki akarja forgatni a tekintélyeket tisztelő, a nemzeti érzést megbecsülő, a királyi, a vallásos társadalmi sarkakból.

Akié az iskola, az neveli fel az új Magyarországot, az hinni el a bőséges aratást ígér magokat a lelkekben, annak hozza gyümölcsöt a messze jövődö. A szabadkőművességnek isten hit nélküli való társadalomra s ennél fogva meghasonlott lelkekre, elégedetlen tömegekre és társadalmi rendet megbonteni kész emberekre van szükség. Ezért kell neki a vallástalan iskola, melyben valami kihalalt „laikus morál” generáló surrogatuma pótolja azt a keresztény erkölcsi tanítást: amit a se nem magyar, se nem keresztény szabadkőművesség megérdéni képtelen.

Noé, erről van szó és nem az iskola tulajdonjogáról: tisztá vizet kell önteni a pohárba s azzal az agitációval, mely itt szölg az iskola tulajdonjogát fenyegeti, a világegyeteki küzdötérten kell leszámolnunk véglegesen. És itt nem szabad megtevéstetni magunkat jóhiszemű, vagy csak látszólag jóhiszemű aggodalmak által, amelyek az is-

Közelem. Az ipartestület elnöksége felkéri a testület tagjait, hogy szombaton délután a székes-egyházban tartandó feltámasztási körmenetben minél számban részesüljenek. Gyülekezés 5 órakor 5 órákor, a testület helyiségében.

Munkásmetétes. A Déli Vasúti műhely munkásai jóharátuk kísérték ki szerdán d. u. a Feltámasztás temetőbe. Ifj. Schwanner Lajos 30 éves műhelymunkás, aki a munkásmozgalom egyik legagilisabb és legtehetségesebb tagja volt, tüdővészben meghalt. A munkások óriási tömegben, újszólóval teljes létszámban jelentek meg, amennyiben a délután gyári munka is szünetelt. A munkások énekelték, amelyeket sikerrel mindannyian ismertek, gyönyörű énekekkel búcsúzott a jóbarátjától. A házánál a budapesti szociáldemokraták kiküldötté mondott lendületes beszédet, amelyben szép szavakkal búcsúztatta a halott barátságos barátaitól az ismeretlen enyészetbe. Beszél a munkások sanyaru soráról, elnyomtatásáról, amelynek a mai társadalmi szervezet az oka. Ezt kell a munkásoknak megdönteni, hogy jobb és újabb világ támadjon helyén. Az óriási tömeg az egész utcát elzárta, elöl voltak a munkások vörösszalagos kosztóját. A sináfi Bilkei Ferenc plebánus mondott beszédet. Utalt a nyugati nagy harcokra, amelyek milliök pusztítottak el. Ez nem a mi világunk, sem az egymást marcangoló harci sások, hanem a béke fehér galambja, amellyel Krisztus az őt tanítványait köszöntötte. Schwanner Lajos a munkásokért, jobb kenyérért, több megbecsülésért, több jogért harcolt. A nemes eszmék harcosa előtt mindenki tisztelttel meghajlta a fejét. Az utaink lehettek különbözők, az eszközeink másfélék, de a végcélban mindannyian meg egyezünk. Az eszméket azonban nem szabad egészen az emberekre bízni. A nyugati nagy harcok erőszakolói azok az emberek, akiket a munkások emeltek a kormányzó székre, azok most lovagoknak öltöztek ideát paripáján, amely milliókat tapos el. Az eszmékért harcoló embernek nem lehet elég jutalom a fehér koporsó, rajta a hervadó virág. Egy másik világ kell, ahol a földi igazságatlanságok után a végzetlen Bűntudat és a pártatlan igazságszolgáltatás adja meg a jutalmat vagy büntetést. Ahhoz fordulunk, aki a gyári emberek bűneit és tévedéseit megbocsátani tudja. Azán leterdelve imádkoztak a megholt lelke nyugalmáért. Végül egy Déli Vasúti munkás mondott szóból jövő szép búcsúszavakat az elköltözöttnek, a Dalárda pedig egy főszegecs imával zárta be a megható búcsúztatást.

Kovács Á. Sándor v. b. t. ma hosszabb nyilatkozatban világítja meg a közte és dr. Holly Géza között támadt vitaért. La-punk beosztása nem enged meg, hogy azt mai számunkban leközzöljék — s így azt lapunk vasárnap nyilatkozatban fogjuk hozni.

Tüz. Sárosdhoz tartozó Jakabszállás pusztán Weisz Manfréd birtokán egy nagy istálló leégett. A ház 10.000 korona körül van, ami azonban biztosítás révén megértül.

Garandálkodnak a betörők. A négy éves világháború Székesfehérvár közbiztonságát egyáltalán nagyon aláásta; a betörők Fehérvárt szabad prédának vélték és szinte hirtelen a közbiztonsági tényezőket, hatjuk végre elvelemlített elhatározásaitak.

Tegnap éjjel Markusz Adolf Osz-utca 7. sz. a lakó cipész iparos műhelyébe törték be. Az udvarra nyíló ablakon keresztül, amelynek zárját, kívülről felcsúsztették, behatoltak a műhelybe, és onnan egy pár lakó női cipőt, egy pár magasszárú női fűzős seprő cipőt, négy pár cipőtalpat és felsőrészt, 7-8 pár használt cipőt, egy pár fejlett sárgacipőt, 8 pár felsőrésznek való bőrt és vásznakat, 2 sevrő és 2 box egész bőrt, továbbá egy női kis ezüst dupla fedelű órárt és egyéb apróságokat loptak el. A kár meghaladja a 3000 koronát.

Arányában és az elkövetés módjában azonban sokkal komolyabb és szomorúbban jellemző közbiztonsági viszonyainkra az a betörés, amelyet az éjjel a Deutsch Manó Fia helybeli divatruccs cégnek Városházatezőn levő üzletében követtek el. A Városháza tőszomszédságában történt ezt a betörés, ahol a téren éjjel és nappal egy csendőrt tartórszolgálatot. A betörők felkészítették az épületnek a Virágutca felőli vastácska ellátott erős ablakát. A hatalmas ablak a tartószindrók elmozdítása után nagy robajjal zuhant be a helyiségbe és több üvegtábláját apró darabokra zúzott. Az ablakon át behatolva elsősorban is összevagdalták a legértékesebb szelvényeket több prófól és azokat egy az üzletben talált hatalmas utazókofferba rakták. Az így összevagdalt szelvények értéke megközelíti a 30.000 koronát. Dacára, hogy az áruláznak nincsenek vasröhői, sem a kirakatokon, sem pedig az ajtón is bizonyos, hogy a betörők munkaközben világitást is használtak: szinte csodálatos, hogy senki sem vette észre munkájukat. Ettől vérszemet kapnak a betörők, amit bizonyít, az hogy nem is a betörő világban ismert finomabb művű, hanem egészen primitív betörő szerszámokkal fogtak az üzletbe elhelyezett Wertheim szekrény felkészítéséhez. A szekrényből 2000 korona készpénzt és pedig 9 drb. száz, a többi 50, 20 és 10 koronás bankjegyekben kiemelték. A drága szelvényekkel megrakott bördűndőt a Virágutca felé néző szabaddá tett ablakon keresztül kiemelték, és megpróbálták Mival operációjukat senki meg nem zavarta, ugyátszik vérszemet kapnak s a Nádor utcán Havas féle főtárfikba akartak betörni. Itt azonban már nem dolgozhattak oly nyugodtan, — talán az idő előrehaladottságánál fogva — s így csak az üzletajtó lakatait feszítették le, be azonban már nem hatoltak az üzletbe. A rendőrség keresi a betörőket.

Halálözös. Szemes Paulin magánzónó folyó hó 26-án elhunyt. Temetése tegnap d. u. volt Széchenyi utca 26. szám alól.

Adakozások. Boldogul Hal-nér Károly ravatalára szánt közszórumegváltás címén a következők adakozták a Jót. Nőcnylet pénztára javára: Enyingi Wertheim Armán 60 K, Schmetzer

Nádor és neje 40 K, Steiningér Lajos 30 K, a — következők ir-téztek, mint a városi takarékt-pénztár 400 K, a Fejérmegyei tak-pénztár 150 K, és a kereskedelmi bank 60 K, adakoztak az egylet céljaira.

Stenhecz István pákozdi espo-res elhalálozása alkalmából Zaicz Gusztáv helybeli felügyelő és családja: koszorú megváltás címén a vak katonák javára 60 koronát adományozott.

Köszönetnyilvánítás. Mind-azon jó barátaink és ismerőseink-nek, kik Istenben boldogul jó édesatyánk temetésén megjelentek, vagy koszorút küldtek, mellyel a mi fájdalunkat enyhíteni igye-kezték; fogadják hálás köszöne-tünket. A gyógyszerő Papp család.

Székesfehérvári közp. szesz-főző szövetkezet irodáját Távir-da-utca 6. szám alá helyezte. Telefon 287.

Köhöges ellen kitűnően bevált házi-szer a Störk-paszulla. Egy doboz ára 1-50 korona. Kapható: Szűts Róbert Károly király téri gyógyszerárúdnál.

Szeplő májolt pörbenés arcképfelállításra biztos baltás szer a „Korona lektém” (ezelött Crème de Laktine), mely párszori használat után az arcai hársnyilmává és hófehérsé teszi. Egy kis tégely 1-50 K. Nagytégely 3 K. Kapható Szűts Róbert gyógyszerárúdnál.

Székesfehérvár szab kir város polgármoste-rétől.

2842/1918. szám.

Hatósági hirdetmény!

A m. kir. földmivélsügyi mi-nister 62200/III. 4. o. 1918 rendeletét alkalmazkodás és mihez tartás végett az alábbiakban közlöm.

Székesfehérvár 1918 évi márc. hó 8. Dr. Saára Gyula s. k. polgármester.

A m. kir. ministerium 4563/M. E. számú rendelkezéssel fel vagyok hatalmazva arra, hogy az ország és a hadsereg szarvasmarha és juhszükségletének biztosítása érdekében a szükségesnek mutatkozó intézkedéseket megtehessem és az eladás és forgalomba hozatal te-kintletében korlátozásokat tessek.

Ezen felhatalmazás alapján bi-zonyos korlátozó intézkedéseknek életbejelptetésével a katonaság vágómarha szükségletének szabad vásár útján leendő beszerzésével az Állat és Takarmányforgalmi részvénylárásaság bizott meg.

Ezen eljárással azonban a had-sereg szükségletét mindéideig ki elégíteni nem sikerült.

Ezen kényszerítő helyzet ha-tása alatt felhívom Alispán (pol-gármester) urat, hogy saját hatás körében minden rendelkezésre álló eszközzel hason oda, hogy mind-azon gazdák és állattartók, akik 50 drb szarvasmarhánál nagyobb állatállományal rendelkeznek né-külözhető állataikat az Állat és Takarmányforgalmi r. t.-nak (Bu-dapest, V. Doroletya u. 2.) a had-sereg céljaira eladásra felajánlják.

Felhívom, Alispán (polgármester) urat, hogy ezen felhívásomat, minden alkalmas eszközzel (hirdapi uton stb.) a hazafiaságáról ismert gazdaközönség tudomására hozza, azzal, hogy az adott nehéz hely-zeiben feltétlenül számítok a gaz-

daközönség támogatására és re-ményem, hogy gazdaközönségünk át van havta azon tudattal, hogy mindannyiunknak egyaránt köle-léssege hadseregünköt oly nélkül-özésektől megvénni, amelyek a gazdaközönség kétsége mellett elkerülhetők lesznek. Minderre annál is inkább nyomtatékosan fel kell hívnom a gazdaközönség fi-gyelmét, mert az esetben, ha a közel jövőben sem lesz módom-ban a hadseregnek zavartalan vá-gómarha ellátásáról gondoskod-ni, az adott kényszerítő helyzet szigorított életbejelptetését és a szarvasmarhának: közönségét és a celokra leendő hatósági igény-bevetelét elkerülhetetlené fogja tenni.

Budapest, 1918 február 27-én. Olvashatlan aláírás s. k.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetésekről 10 szög 1-50 kor., azontól minden szőről 10 fillér fizetendő.

Keressünk egy tisztességes leányt, vagy özvegyet 30-40 év között, aki a férjhez kisse ér, egy idősebb uri családhoz, az illető jó bánásmódban részesül, jó koszt és jó fizetés és ha jó magaviselet, családagnak tekintük, április 15 re. Felsőkirálysor 20.

Takarmányrépa nagyobb mennyiségben eladó. Gózmalom-utca 12. sz.

Eladó az Öreghegyen egy öt oktályos jó termő szőlő, nagy prsházal, mely kint lakásra igen alkalmas. Cim a kiadóban.

Gépházi takaródnő felvétetik a villamostelepen.

Tanonok villanytereléshez felvétetek a villamostelepen.

Lámpakapcsító felvétetik a villamostelepen.

Masamód kisasszony felvétetik Knazovitzky divatruhában.

Nagyobb mennyiségű főlyta-karót ajánlhatunk tagjainknak. Előjegyzéseket a hivatalos órák alatt elfogadjunk. Székesfehérvári Hitelszövetkezet.

Ruhafesték, minden színben, kipróbált jó minőségű, csomagja 50 fillér. Kereskedőknek 300 csomag K 94 — frankó utánvéttel szállít Friedmann Hermann, Szat-már, Deák tér 68.

Megbízható minden leányt, esetleg bejárót keresnek Széchenyi-utca 26. sz. a.

Különféle kertvetemény, mag-vak, málnatövek, nemes krizantim-szamóca, (eper) és ibolyapalánták kapható Széchenyi- u. 26. sz. a.

Uránia-színház

Nagypénteken az Uránia nem tart előadást.